

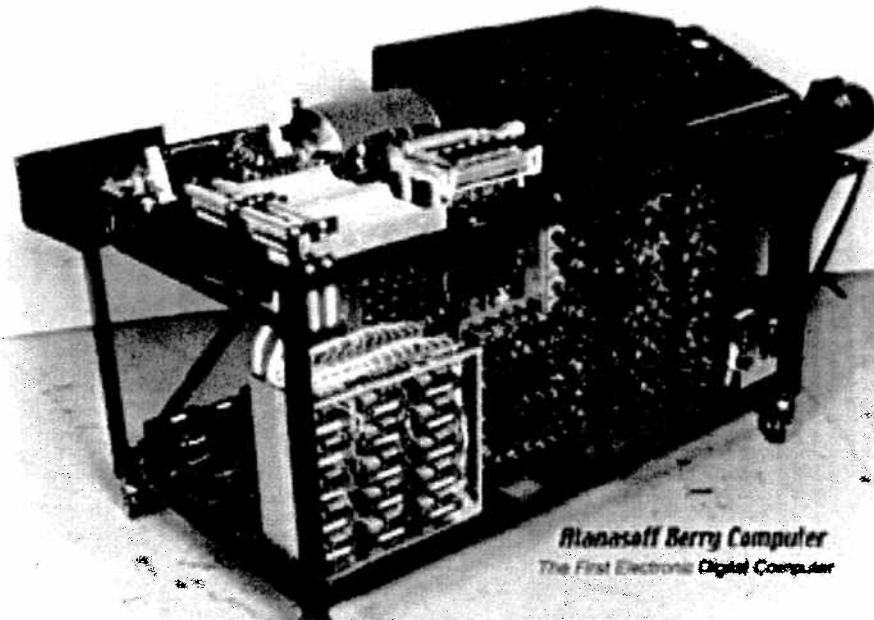
Европейски съюз

**ПРОЕКТ BG051PO001-3.3.05-0001
„Наука и бизнес“**

Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на
Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“,
съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз

Европейски социален фонд

110 ГОДИНИ ОТ РОЖДЕНИЕТО НА ДЖОН АТАНАСОВ

**ПЪРВА
НАЦИОНАЛНА ТЕМАТИЧНА
ШКОЛА И БОРСА
ЗА НАУЧНИ ИДЕИ В ОБЛАСТТА
НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИ
ТЕХНОЛОГИИ**

СБОРНИК ДОКЛАДИ

ПЪРВАТА НАЦИОНАЛНА ТЕМАТИЧНА ШКОЛА И БОРСА ЗА НАУЧНИ ИДЕИ В ОБЛАСТТА НА ИНФОРМАЦИОННИТЕ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ е проведена на 27 и 28.06.2013 г. в Русенския университет по линия на проект BG051PO001-3.3.05-0001 „Наука и бизнес“. Проектът се осъществява с финансовата подкрепа на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирана от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

Докладите са отпечатани във вида, предоставен от авторите им. Всички доклади са рецензирани от хабилитирани в съответната област специалисти.

ISSN 1314-9024

Copyright ©

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Използване на информационните технологии за 3D моделиране и прототипиране на музикален механизъм Александър Иванов, Николай Станков, Селджан Алиосманова	7
Макродизайн на университетски курс за мобилно обучение Ася Асенова, Камелия Йотовска, Павлин Дулев	17
Подход за моделиране на квантови явления в паралелна изпълнителна среда Бисер Николов, Милен Луканчевски	23
Анализ на наемането на ИКТ специалисти в предприятията в България Богомил Брезин	28
Универсална апаратна среда за работа с препрограмируеми прибори Владимир Иванов	35
Приложение на протокол CNDEP-BLUETOOTH при мрежа от сензори за измерване на температура Георги Пъжев, Гриша Спасов	41
Предизвикателства, основни методи, проблеми и решения при предаване на мултимедийна информация в реално време Георги Христов, Пламен Захариев	46
Приложение на евристичните алгоритми при решаване на задачи за разполагане на система от пунктове за обслужване за целите на мобилните мрежи за пренос на данни Георги Шипковенски	53
Методология за тестване на композиция от уеб услуги Деница Манова	60
Архитектура на системна мрежа за колективна комуникация ГРАНД-КЛОС в суперкомпютри Десислава Иванова	67
Функционална спецификация на мултимедийна цифрова библиотека за културно наследство Детелин Лучев, Десислава Панева-Маринова, Максим Гойнов	73
Насоки в сигурността и поверителността в cloud computing Деян Атанасов	79
Компоненти и интерфейси в мрежовия мениджмънт Деян Иванов	84

Оптимизация по енергоспестяване на многоантенното разнесено приемане в безжичен мрежов стандарт IEEE 802.11n, базирана на многолъчевост Димитър Г. Вълчев	89
Приложен софтуер за проектиране на оптимални ресурсно- осигурителни вериги за биодизел Драгомир Добруджалиев, Боряна Димитрова, Боян Иванов	94
Изследване на Cloud базирани инструменти за обучение: проучване в ТУ-София Елена Шойкова, Милена Крумова	100
Уеб базирана система за електронно обучение по медицински дисциплини - административен модул Елисавета Тричкова	107
Методика за изследване изменението на цвета на постморталните петна в съдебната медицина Ивайло Иванов, Анелия Манукова	113
Приложение на евристични алгоритми за планиране на задачи в разпределени системи Ивайло Пенев	119
Приложение на компютърни технологии за обективен анализ на храни Иванка Кръстева, Христина Андреева, Владимира Ганчовска	126
Система за видео и ТВ продукти по заявка, базирана на софтуер с отворен код Йордан Кънев	131
Критерии за оценка на качество на курс за мобилно обучение Камелия Йотовска, Ася Асенова, Владислав Славов	138
Възможности за представяне на информационната инфраструктура в корпоративните мрежи Камен Калчев, Веселина Александрова, Валери Тонев	143
Критерии за оценка при определяне на давността на настъпилото събитие в съдебната медицина Любомира Димитрова, Анелия Манукова	149
Информационните технологии и юридическата професия – за някои практически аспекти в обучението на студентите от специалност “Право” Мария Радева	154
Контрол на достъп до мобилни приложения Милена Стефанова	159

Изследване влиянието на средите при разпространение на радиосигнали, използващи различни QAM съзвездия Мирослав Макаров	165
Изграждане и диагностика на оптична мрежа Мирослав Стоянов Славов	171
Логически индексирани кубитови оператори Николай Райчев	177
Използване на мини роботи, като атрактивно средство за обучение в областта на информационните и комуникационните технологии Пламен Захариев, Георги Христов, Свилен Борисов, Цветомир Гюрецов, Божидар Петров	187
Уеб-приложение за представяне на двуезични електронни речници Ралица Дуцова	194
Концепция за система за стереоскопична визуализация Росица Радоева	200
Управление на работните потоци при предоставяне на изчислителни ресурси за научни изследвания в ГРИД и "облачни" среди Симеон Цветанов	206
Тест за натоварване на Apache HTTP Server чрез различни видове файлове и измерване използването на хардуерните компоненти Станислав Димитров	212
Анализ на развитието на български МСП в Интернет средата за 2012 г. Стефка Главчева	218
Популационни алгоритми за обучение на изкуствени невронни мрежи при игри с открити условия Тодор Балабанов	222
Моделиране на електрокардиосигнали с MatLAB и ЕКГ симулатор Цветомир Гоцов, Анелия Манукова, Камен Кръстев, Деян Левски	227

Информационните технологии и юридическата професия – за някои практически аспекти в обучението на студентите от специалност “Право”

Мария Радева

С посвещение за 20-годишнината от създаването на Юридическия факултет
при РУ „Ангел Кънчев”

Information Technology and Law - some practical aspects in the training of students in the Law Faculty: *Challenges of modern technological society require a change in both the approach to the exercise of the legal profession and the training of students in the Law Faculty. This article presents the author's ideas about the basic skills related to the application of information technology in the legal profession. These basic skills should be acquired by students from the Law Faculty.*

Key words: *Information Technology, Law, Computer Systems and Law*

ОТ РИМСКОТО ПРАВО ДО Е-ПРАВОСЪДИЕ

Правната наука е извървяла дълъг път от времето на класическите римски юристи до наши дни. Развивала се е не само правната мисъл, но и идеите за практикуването на юридическата професия. Предизвикателствата на съвременното общество налагат промяна, както в подходите към упражняването на професията, така и към обучението на студентите от специалност „Право”.

Правото е класическа хуманитарна наука. И като такава, трудно може да бъде свързвана с развитието на информационните и комуникационни технологии. Подобно твърдение е сравнително повърхностно и показва известен консерватизъм. Бурното развитие на компютърните технологии дава своето отражение и върху правната наука – факт, който не може да бъде пренебрегван. Развитието на правото, както в практически, така и в академичен аспект, пряко зависи от намирането на най-добрите възможности за прилагането на информационните технологии в юридическата сфера.

Предизвикателствата на съвременното информационно общество и студентите, от генерацията на интернет-поколението, налагат въвеждането на нови, технологични подходи към преподаването в Юридическия факултет. Това е мястото, в което история и съвременност се срещат, за да формират бъдещите юристи. Студентите, в Юридическия факултет изучават институтите на римското право, историческото развитие на идеите за държавата и правото, но в същото време са от поколението, което не познава свят без интернет, мобилни телефони и социални мрежи. Технологичната революция е белязала развитието им повече от това на всяко друго поколение до момента и те не могат да си представят живота без дигиталните устройства и дигиталните забавления[1]. Това технологично поколение студенти, налага и промяна в подхода на преподаване, включително и на хуманитарните науки.

Първата стъпка към прилагането на един сравнително технологично ориентиран подход в преподаването, е осъзнаването на представите, които студентите имат за възможностите на информационните технологии. Използването на информационните технологии, които ще формират бъдещия юрист, не се изчерпват със създаване на профил в социална мрежа и ползване на достъпни в интернат-пространството лекции, със съмнителни качества и научна стойност. Компютърните технологии спестяват време, дават достъп до неограничени информационни и научни ресурси, улесняват професионалните контакти. Но ползването на комуникационните средства и технологии налага формирането на качества за интелигентно ползване на технологичните ресурси, от потребители със

съответните професионални компетентности и умения. Именно професионалният подход, придобитите юридически знания, съчетани с уменията за компетентно ползване на информационните технологии ще създадат качествена разлика между юриста, с умения в сферата на ИК-технологиите и дигиталните млади хора, търсеци отговорите на всички въпроси в Google и Wikipedia.

ИНФОРМАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ, ПРИЛОЖИМИ В ОБУЧЕНИЕТО НА СТУДЕНТИТЕ ОТ СПЕЦИАЛНОСТ „ПРАВО“

Използването на съвременните дигитални технологии скъсява дистанцията между поколенията и спомага за намирането на общ език. В свят, доминиран от дигитални забавления, денонощно светещи монитори и fast food, мотивацията за придобиване на задълбочени научни знания лесно може да бъде изгубена. Общуването със студентите би станало по-пълноценно, чрез използването на компютърни технологии. Академичният дух, няма да бъде изгубен, напротив само може да бъде повдигнат, с навлизането на ИК-технологиите в учебните зали.

Настоящата статия представя идеите на автора за основните умения, свързани за прилагането на информационните технологии в юридическата професия. Тези основни умения следва да бъдат придобити от студентите от специалност „Право“. Проблемите са представени само в най-общ аспект, без претенции за изчерпателност. Изложението може да е един подходящ повод за провеждане на дебат, за споделяне на мнения, опит и подходи в преподаването, с цел намиране на най-добрите решения, които да подпомогнат изграждането на бъдещите юристи.

1. Работа с текст

Езикът е основно средство в работата на юриста. Устната реч е резултат от лични качества, придобити знания и практически умения. Писаното слово е едно от основните средства за комуникация – с преподавателите, с бъдещите работодатели, с административни и съдебни органи, с клиенти и делови партньори. Способността за представяне на личността, посредством писмената реч, е едно от задължителните умения, които трябва да бъдат усвоени от студентите.

Условно писмената реч може да се разглежда от две страни – като съдържание и като форма. Езиковата култура и придобитите юридически знания са предпоставка за създаването на текстове с вярно, точно, логично съдържание, вкл. и правно такова. Формата на изложението, която безспорно не може да компенсира липсата на съдържание, е съществена при възприемането на определен текст. Отдавна не са нужни калиграфски умения, за доброто представяне на определено съдържание – достатъчно е умелото ползване на съответните компютърни програми.

Съществува разнообразие от програми за текстообработка, с различни функционалности. Ползването на съответния софтуер е достъпно за студентите, вкл. и с налични безплатни програми за обработка на текст, таблици, създаване на презентации и т.н. Студентите трябва да бъдат насърчавани да ползват във възможно най-пълна степен функционалните възможности на съответния продукт. Има случаи, в които студентите представят писмени работи, които явно показват неумение за обработката на текст посредством компютърни програми. Подобни случаи не следва да бъдат възприемани като нещо маловажно, а следва да получават съответните негативни оценки и коментари. Единствено с подобно поведение, студентите ще бъдат насърчени да придобият умения за работа с текст, не само в съдържателен, но и в технически аспект, което е от съществена важност за бъдещите юристи.

Без съмнение, колкото и силно да е едно представяне, то не може да замени липсата на идея и смисъл на съдържанието. Но винаги едно добре оформено и представено съдържание е по-въздействащо и създава определени позитивни нагласи към неговия автор. В свят, в който общуването on-line, измества личния

контакт, умението за създаване на писмени документи, с прецизно съдържание и форма, е задължително за практикуващите юридическа професия.

2. Правно - информационни системи

Още в началото на обучението си студентите в Юридическия факултет изучават теория на правото, структурата на правната норма, системата на правото, строежа на нормативните актове и т.н.. Едва при запознаването с действащото законодателство, бъдещите юристи осъзнават големия обем нормативни актове, които следва да познават и прилагат в работата си, както и да следят за промените в тях. Почти като спомен от миналото остават сборниците с нормативни актове. Днес те са заменени със специализирани компютърни приложения. Всъщност днес юристите не си представят да работят без правно-информационните продукти (ПИС), които вече са неизменна част от ежедневието на всеки юрист[2].

В началото на новото хилядолетие все още се водят спорове какво следва да включва правно-информационната система. Според едни тя трябва да съдържа само нормативни актове и международни правни източници. Други смятат, че в нея трябва да се включва цялото съдържание на Държавен вестник - официален и неофициален раздел. Трети са на мнение, че правно-информационната система трябва да включва освен изброените елементи още и експертни коментари и анализи и съдебна практика[3].

Днес правно-информационните системи дават достъп не само до текстове на актовете на българското законодателство - действащи и отменени, стари редакции, но и до отдавна отменени закони, които са част от българската история (напр. Законът за въвеждане на Григорианския календар от 1916). Правно-информационните системи съдържат стотици хиляди съдебни актове, възможности за търсене по зададени от потребителя критерии. Предоставят процедури с подробни описания на необходимите действия в производствата пред административни и съдебни органи, нормативна база към тях, формуляри и бланки за попълване, примерни и типови документи, образци.

Правно - информационните системи са софтуерни решения създадени, за да подпомагат практикуващите юридическата професия. Като всяка компютърна програма и ПИС предполагат придобиването на определени умения за ползване на системата в пълните ѝ функционални възможности. В тази връзка, в голяма част от обявите за работа, работодателите изискват от кандидатите умения за работа с ПИС. И резонно се поставя въпросът – къде бъдещите юристи да придобият подобни практически умения.

Закупуването на правно-информационна система е свързано с определени разходи, които понякога са непосилни дори за собствениците на малък бизнес. Така проследяването на промените в законодателството се оказва проблем. Много от малките стопански субекти не разполагат с платените правно-информационни системи и ако чрез интернет можете да си осигурят достъп до по-важните закони, то такъв достъп много трудно може да се осигури до подзаконовите нормативни актове, особено в актуалните им редакции[4]. И ако за бизнеса ползването на ПИС понякога е свързано с определени трудности, то бъдещите юристи са изправени пред още по-сериозни затруднения.

Казаното по-горе налага създаване на условия за достъп до ПИС от студентите, в хода на тяхното обучение. От една страна те ще имат възможност да се запознаят с обемното законодателство и да създадат навик за работа с нормативни актове (вкл. намирането им и правилното им прилагане). От друга страна – студентите ще придобият нови технически умения, които ще им дадат конкурентно предимство след завършване на Юридическия факултет.

3. On-line ползване на съдебна практика

Изучаването на съдебната практика има своето място в обучението на

студентите от специалност „Право“. На щандовете за юридическа литература могат да бъдат открити различни сборници със съдебна практика. Подобни сборници бяха задължителни за обучението и работата на юристите преди създаването на правно-информационните системи и публикуването на съдебната практика в интернет-страниците на съответните съдилища.

От 2002 година Върховният административен съд (ВАС) публикува на интернет страницата си текстовете на постановените решения по всички дела, с изключение на секретните. До началото на юни 2013 ВАС разполагаше с най-добре изградената система за достъп до съдебна информация. Освен че дава възможност за справки по различни модули и практики, в страницата се поддържа възможност за търсене по всички възможни критерии, като номер на делото, на подадена жалба или на съдебен акт, година, търсене по ключова дума и т.н.

С изменения в Закона за съдебната власт от 2009, съдилищата се задължават да публикуват съдебните актове, незабавно след постановяването им на интернет - страницата на съответния съд при спазване изискванията на Закона за защита на личните данни и Закона за защита на класифицираната информация. В отговор на изискването на закона всички съдилища изграждат интернет – страници, където публикуват постановените съдебни актове. Липсата на единен подход и единни критерии, е причината за създаване на различни като функционалност и достъпност интернет - страници. Намирането на публикуваните съдебни решения, понякога е затруднено от реализираните нецелесъобразни технически решения. Така създадените затруднения за достъп до съдебна практика, могат да бъдат преодолени (до известна степен) посредством използване възможностите на интернет-търсачките, при дължително съчетаване с юридически подход.

В периода 2009 - 2010 в рамките на проект “Обновени информационни системи за по-добро обслужване. Нормативна уредба на електронното правосъдие”, Висшият съдебен съвет възлага създаването на централен уеб базиран интерфейс за публикуване на съдебните актове. Порталът е обществено достъпен на адрес <http://legalacts.justice.bg/> и дава възможност за достъп до съдебните актове. Липсата на възможност за търсене по ключова дума в текста на акта (каквато функционалност съществуваше до 2011) отново поставя въпроса за прозрачността на съдебната система.

Съществуващите затруднения в намирането на необходимата съдебна практика ще бъдат преодолени с изграждането на новия сайт на Върховния касационен съд (ВКС), който стартира в средата на юни 2013. В сайта е достъпна и нова, уникална търсачка, в която са включени всички дела на съда от 2008 насам. Актовете по граждански, наказателни и търговски дела на съда ще могат да се търсят не само по деловодни данни – вид на акта, номер, година, състав, входящ номер на делото, но и по ключови думи и фрази, включително и по материя и конкретни текстове от нормативни актове.

Студентите от специалност „Право“ следва да познават съществуващите интернет-страници на съдилищата и да ползват публикуваната там информация – за съдебните актове, за съдебните заседания и т.н. За работата на бъдещите юристи е задължително да бъдат придобити практически умения, за откриване на приложимата към съответния казус съдебна практика.

ПОГЛЕД КЪМ БЪДЕЩЕТО

Посочените умения не изчерпват възможностите на информационните технологии, приложими към обучението на студентите в Юридическия факултет. Но това са базовите знания, които следва да бъдат притежавани от студентите, които умения да надграждат, в развитието си като юристи. Придобитите правни знания, съчетани с прилагането на ИК-технологиите ще предоставят по-широки възможности за реализирането им в практиката. Участието във дистанционни научни

форуми и работни срещи, провеждането на видео-конференции разпити в съдебни процеси, on-line комуникация с клиенти, ползване на електронни документи и т.н. са неизменна част от професионалната дейност на съвременния юрист и студентите трябва да бъдат подготвени за тяхното използване.

Началото на Юридическия факултет е вдъхновено от чувство на обществен дълг и отговорност, за гражданска и научна свобода и новаторство[6]. Именно новаторството и отговорността пред младите хора, избрали Юридическия факултет на Русенския университет, изискват подходи, които да предоставят на нашите студенти възможности за придобиване на знания и умения, необходими за практикуването на юридическата професия, в една високотехнологична, дигитална обществена среда.

ЛИТЕРАТУРА

[1] Стоилова, З. Поколение XД, което не познава свят без интернет, www.dnevnik.bg, 25.10.2010

[2] Правният софтуер е част от ежедневието на юриста, www.legalworld.bg, 14.12.2012

[3] Правно-информационни системи, www.pcworld.bg, 03.12.2001

[4] За по-малките фирми е проблем да следят промените в законодателството, www.fakti.bg, 27.05.2013

[5] Стартира новият сайт на ВКС с уникална търсачка на дела, www.legalworld.bg, 03.06.2013

[6] Дачев, Л. Поглед към началото, Юбилеен албум 20 години Юридически факултет, Издателски център при РУ „Ангел Кънчев”, 2012

За контакти:

Ас. Мария Радева, Катедра “Публичноправни науки”, Русенски университет “Ангел Кънчев”, тел.: 0887 299 552, e-mail: mradeva@uni-ruse.bg

Докладът е рецензиран.